Ч. 266 (13.214). Львів, четвер 1. грудня 1932. Pocztowa opłata załacona ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічне 12·00 „
Піврічне 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Британський урядовий реферат у справі Польщі й Галичини.

(Допис з Америки.)

Ню-Йорк, листопад 1932.

Ця стаття настільки звязана з Америкою, що оперта на матеріялі, зложенім у нюйорській прилюдній бібліотеці. Але тому, що тепер інтерес деяких чинників зосереджений на Галичині, варто і про цей матеріял згадати, оскільки ще не було про нього згадки в українській пресі. Є це акти британської комісії на мирову конференцію в Парижі, видані в 1920 році накладом „Бюра Матеріялів Його Королівської Милости" у Льондоні, а приготовані Історичною Секцією британського міністерства закордонних справ під редакцією Ґ. В. Протерса як том VIII. під наголовком „Польща, загальний історичний огляд". А що Польща до війни була поділена на кілька займанщин, то й британський референт ішов після тих займанщин. І тому маємо окрему брошуру про „Російську Польщу" (ч. 44 матеріялів до мира), „Пруську Польщу" (ч. 45), „Австрійську Польщу" (ч. 46). При „Російській Польщі" є додана „Литва, Білорусь і Холм" у наголовку.

Оскільки мова про історію Польщі, то вона додана при обговорюванні „Російської Польщі", але це не ціла історія, лише та її доба, яка могла послужити арґументом при евентуальній відбудові польської держави. Отже історія зачинається від 1569 року і йде до 1815 р., а розділяється на такі періоди: „Польща в 16. столітті", „Козацькі війни (отже не „бунти!") 1632—1668" і „Зріст Росії, 1669—1772". Автор цього реферату мабуть мав на ціли не лише представити вірно історію Польщі, але також подати мировій делеґації і свої висновки, бо находимо там такі поміщення, які властиво мають служити вказівкою при відбудові нової Польщі. Отже читаємо там напр. „Жигмонт III. (1587—1622) піддержував римо-католицьку реакцію не так з біґотерії, як радше зі зрозуміння факту, що церква остала єдиною силою, яка могла спинити руїнний напрям реформації і недисциплінованість шляхти. Мабуть це був також мотив скликання конґресу в Бересті (1596), який створив унійтську церкву в Галичині й на Україні".

Переходячи до періоду козацьких воєн, референт зазначує на вступі: „У внутрішній політиці цей період є характеристичний зростом сили магнатів і їх систематичною експльоатацією України, а це втягнуло Польщу в козацькі війни".

А вже найцікавіші замітки подає референт на вступі до останньої доби Польщі, де звертає відразу увагу такий вислів: „Нація, як цілість, не була спосібна зрозуміти лекції з попередніх невдач", а опісля поміщує цілий розділ про причини упадку Польщі. І подає такі:

„1. Політика Росії перешкоджала „Польщі в упорядкуванні своїх домашніх справ. 2. Агресивна політика Фридриха Великого позбавила Польщу її найбільш життєвих провінцій. 3. З виїмком карпатських гір на полудні, а можливе, що й мочарів на сході й північному сході, польські границі були стратеґічно слабі. Центральне положення Польщі виставляло її на рівночасні наїзди з ріжних сторін.

„Щобільше, Польща не була задоволена зі своїх етнографічних границь. Властива польська сфера впливів лежала на Шлеську, Поморянії й Прусії з лицем, зверненим до Балтійського Моря. Замісць сконцентрувати свою увагу тут, Польща поповнила подвійну помилку через ослаблення своїх впливів у цій околиці тим, що приняла злуку Бранденбурґії із Східною Прусією (1563), й через нещасну Люблинську Унію з Литвою (1569). Цей крок приневолив Польщу вийти поза етнографічні границі й провадити експанзивну політику на південь і південний схід аж до Чорного Моря. Від тоді Польща була поділена межи інтереси: балтійський і чорноморський. Це був за великий тягар для неї. Їй не вдалося засимілювати Русь і Україну, або заселити ці краї польським населенням хоч настільки, щоби видержати натиск російський. Зате її кольонізаційні змагання тут зменшили силу польського населення в корінній Польщі, а це знова принесло катастрофальний наслідок у торговельну й політичну історію цілої держави".

Як четверту причину упадку Польщі подає референт незісолідаризовану суспільність польську, а відтак каже, що „політичні засади були передвчасні й часто були ворожі для цілого напрямку сучасної теорії й практики... На ділі польська свобода була тотожна зі сваволею".

Згадуючи про поділи Польщі, референт дає від себе таку характеристичну замітку:

„Третій поділ Польщі зруйнував остаточно польську державу. Але, коли це сталося, збудилася між поляками національна свідомість, яка від тоді довела до національної солідарности, досі незнаної у польській історії, і вона стала характеристичною рисою в дальшій польській історії, без огляду, чи це було під владою Росії, Прусії чи Австрії".

Переходячи до „Австрійської Польщі", автор реферату дуже старанно обговорює українське питання в Галичині. Коли цей реферат читає українець, що хоч поверховно знає трудності такої праці, то мимохіть мусить дивуватися, звідки англієць зібрав так скрупулятно всі подробиці про український рух в останніх десятиліттях, доводячи їх аж до вибуху війни. Статистика українців в Галичині не є подана за польськими джерелами, але оперта на правдивих фактах, подаючи майже рівне число населення обох національностей. Згадує і про москвофілів, котрих називає „старо-русинами", докладно вичислює українські осяги на полі економічнім, культурнім і політичнім, згадує навіть нпр. про атентат на гр. Потоцького і побут Січинського в Америці, зовсім не закриває фактів польської господарки і виборчих надужить за часів Австрії, а згадує також і про намірене оснування українського університету. Кінчить реферат докладним вичисленням природних богацтв Галичини.

Судячи по безсторонности референта й його старанних змаганнях представити український нарід в Галичині як вповні зрілу націю можна заключати, що референт хотів приготовити британську мирову делеґацію на конечність признання територіяльної окремішности для Східної Галичини.

У вступнім слові до цих матеріялів гол. редактор Ґ. В. Протерс каже, що „обовязком історичної секції було приготовити для британської мирової делеґації інформації в найприступнішій формі про ріжні краї, з якими делеґація могла би мати до діла. Історичні інформації скомпільовані досвідченими письменниками, котрі, в переважаючій части, віддавали свої услуги без ніякої винагороди".

Д-р Семен Демидчук.

Хліборобські палати і наше хліборобство.

Ще в 1928 р. появився розпорядок президента про т. зв. хліборобські палати („Ізби рольнічє"). Ці установи — це рід примусового хліборобського самоврядування. Їх завданням є організувати хліборобство на ріжних ділянках та його репрезентувати, на зразок торговельно-промислових чи реміснцчих палат. Обсяг ділання хліборобських палат є дуже широкий, бо дає їм змогу орґанізувати такі ділянки хліборобства як ведення хліборобських шкіл і курсів, орґанізування позашкільної хліборобської освіти, організування рослинної і тваринної продукції, хліборобського досвідництва, кваліфікацію розплідників та насіння, орґанізування хліборобського рахівництва і т. д. Але поза тим ці хліборобські палати, що по суті можуть вмішуватись в усі ділянки хліборобського життя, можуть ще вести і працю над обслідуванням поодиноких ділянок хліборобського життя свого району, а їх погляд є міродатний для державних і самоуправних чинників.

Виходить, що хліборобські палати можуть робити всю ту працю, що її виконують тепер добровільні хліборобські орґанізації (господарські товариства), а крім цього мають ще права і компетенції півурядової установи.

Хліборобські палати мають обіймати своєю працею терен одного воєвідства, а тільки у виїмкових випадках можна цей терен зменшити або збільшити. Склад ради хліборобської палати такий: 1) радники з вибору вибирані на повітових зборах членів виділів повітових і хліборобів, 2) радники вибирані добровільними хліборобськими орґанізаціями і 3) радники призначувані владою. Згідно з розпорядком з 1928 р. мало бути перших 3/5, других і третіх по 1/5 частині, а всіх разом 20—70 осіб. Вибори переводять старости, президента затверджує міністр хліборобства. Рада вибирає ще управу, а щоденну працю виконує бюро з директором на чолі. З цього виходить, що склад хліборобської палати буде зложений згідно з волею влади.

Досі були в Польщі тільки три хліборобські палати: в познанському і поморському воєвідстві, основані давньою німецькою владою і у Варшаві, створена „на пробу". В інших воєвідствах цих палат не було, бо не мали вони фінансових основ для свого істнування. Аж ось 29. X. ц. р. появився додатковий розпорядок президента про хліборобські палати, який визначив постійні приходи на їх працю, а саме так, що вони діставатимуть: 1) 3 прц. ґрунтового податку з даної округи та 2) 50 прц. впливів самоврядного воєвідського додатку до ґрунтового податку з даної округи. У звязку з цим пішли приготування до орґанізації хліборобських палат у цілій Польщі, а зокрема теж і на наших землях. Бо є вже гроші на їх орґанізацію і працю. У нас ця справа є дуже актуальна, бо факти не дадуть на себе довго чекати.

Хліборобські палати — це не тільки польські установи. Є вони майже в усіх европейських державах. Ще далеко до війни повстали вони в Німеччині (перша основана в р. 1894) і там найкраще розвинулися, охоплюючи чимраз ширший обсяг праці. Цим німецьким хліборобським палатам треба приписати швидкий розвиток німецького хліборобства, яке здало знамените іспит підчас війни, годуючи і край і армію та вдержуючи при цьому цупко всю хліборобську продукцію на високому рівні. В інших краях хліборобські палати є новішої дати: у Франції є досі 78 палат, основаних щойно перед 5-ти роками в Австрії зорганізовані вони щойно від 1922 р. в Бельгії від 1924 р. на Мадярщині, в Югославії, Еспанії, Болгарії, Естонії і Литві повстали вони щойно в останніх роках. Не можна поминути того важного моменту, що державна влада має найкращий вплив на хліборобство саме через такі установи, а тому, що в останніх роках видко намагання влади в усіх державах до впливу теж на ділянку хліборобства, то передовсім цим треба пояснити сильний розвиток хліборобських палат. Хліборобські палати роблять очевидно і ту роботу, що її мають у своїй програмі добровільні хліборобські орґанізації. І тільки від волі тих, в чиїх руках є провід хліборобських палат (у нашому випадку — влади) належить, чи залишить-

ся ще що до роботи господарським товариствам. Приклад Німеччини вказує на те, що навіть при етнуванні хліборобських палат і при дуже сильнім їх розвитку — можуть істнувати і працювати також добровільно хліборобські організації. Там праця цих двох чинників, призначених для праці над зростом хліборобства, взаїмно себе доповняє. Інший зразок — Литва — вказує знову на те, що хліборобська палата (там є тільки одна на цілу державу) перейняла на себе всі завдання добровільних хліборобських товариств.

Виринає питання, як було би це в нас? Польські хліборобські кола стверджують, що провідні державні чинники не змогли через уніфікацію і звдання праці польських хліборобських організацій довести до того, щоби все йшло по одному пляні. Тому хочуть через хліборобські палати осягнути одноцілість у праці над розвитком хліборобства, а через те також мати повний вплив і на цю ділянку життя.

Як воно буде на нашому терені — годі передбачити, але можна додуматись. Єдиною нашою установою, яка ввійде через своїх делеґатів до хліборобської палати у Львові (для цілої Сх. Галичини) є „Сільський Господар" зі своїми філіями. Якою великою чисельно, буде участь цієї установи в тій хліборобській палаті, досі невідомо. Та якби воно не було — ця палата матиме великий вплив на те, що вона залишить нам до роботи. Бо і в цій ділянці є, а ще більше можуть бути чималі обмеження. Тому ми чекаємо на цю нову установу, що її утримувати будуть податки нашого села, — з питанням: наскільки переможе і тут етатизм над принципом добровільної суспільної організації хліборобів. Бо наш шлях мусить іти по цій останній формі організації, як найдоцільнішій для нас і для всякого здорового поступу у хліборобстві.

Інж. Е. Храплпвий.

Манджурська справа перед Союзом Народів.

Надзвичайна сесія Союзу Народів, яка займається справою манджурського конфлікту, не заповідається ні успішно ні коротко. Виявляється, що Женева надається дуже добре до переговорів та підготовання, але дуже мало до конкретного вирішування справ. Інтернаціональний апарат, дипльоматичний та пресовий уряджено тут, як ніде в світі, тому для тих, що розуміються на політичній пропаґанді, відкрито тут широке поле до попису. Обидві сторони, як японська так і китайська користовують це в повній мірі, як на Раді Союзу Народів, так і на женевському ґрунті взагалі. Перші засідання Ради Союзу виповнив цілком словесний двобій між Матсуока та д-ром Велінґтон Ку. Коли китайський представник спирається головним чином на справозданню комісії Літона, на інтернаціональні рішення відносно неподільности Китаю та правний бік справи загалом, то представник Японії звертає головну увагу на дійсні відносини, пануючі на Далекому Сході. Симпатії швайцарської преси цілком на боці Китаю, деяке невдоволення викликала японська делеґація і в колах Союзу Народів, виступивши проти компетенцій комісії Літона. Японцям закидають також, що вони всіми засобами стараються затягати досліджения манджурської справи. Дня 28. листопада має відбутися асамблея Союзу Народів, після чого цілій справі загрожує небезпека перейти до комісій.

Погляди як японської так і китайської сторони на манджурську справу достаточно зясовані перед Союзом Народів, та й поза тим загально відомі. Інтересною прикметою японської арґументації була тут відсутність вказівок та потреби боронити Манджурію та й цілий Китай проти Радянщини, якими ще донедавна дуже охоче користувалися японські політики та преса. Взагалі можна гадати, що справа Манджурії буде розвязана не в Женеві.

У цьому відношенні цікаве є інтерву кореспондента „Журналь де Женев" з японським міністром війни, генералом Аракі, в якім цей зажадав від европейських держав такої поваги до азійської культури, яку азійські народи мають до европейської. Що мова тут не про саму культуру — річ зрозуміла. Від Союзу Народів Аракі чекає, що він також буде числитися з реальними відносинами на Далекому Сході, як це робить у Европі. „Держави, з якими Японія має провадити переговори, є Росія, Китай і Сполучені Держави. Але Росія і Сполучені Держави не є членами Союзу Народів, а в Китаю панує хаос..." Щодо Росії зокрема, то він особисто підтримує активну політику супроти неї, оскільки вона не відмовиться від комунізму. Він гадає, що Союз Народів мав би краще поняття про стан річей, колиб він не надавав такого великого значіння самим лише договорам а занявся би глибшим досліджениям російсько японських відносин в Азії... Можна мати сумнів відносно готовости уряду Сполучених Держав провадити переговори з самими лише трьома контрагентами на Далекому Сході, хочби з огляду на інші держави, що підписали трактат про неподільність Китаю. Можна також думати, що більшовики почували би себе дуже неприємно, опинившись між двома великими державами, з яких кожна може в разі потреби знищити їх, а разом можуть дуже добре порозумітися на кошт Радянщини.

Але тим часом нема навіть конкретного проєкту впорядкування манджурських відносин, бо навіть китайська делеґація, на загал одушевлена справозданням Літона, ставиться досить зимно до його пляну політичного впорядкування відносин у Манджурії. (Укр. Бюро в Женеві).

Комісар пос. Бачиньскі продає церкву СС. Василіянок ОО. Домініканам.

Довідуємося, що церква СС. Василіянок при вул. Зибликевича у Львові находиться у небезпеці переходу в руки польського клиру. Власником цієї церкви є „Народній Дім". Його комісар, посол Міхал Бачиньскі, ратуючи фінансову ситуацію „Н. Дому", гадає продати церкву. Спершу йшли переговори з архиєп. Теодоровичем, але тепер найповажнішим претендентом є оо. Домінікани і вони, як відомо, є найбагатшим монашим орденом у Польщі.

Українська прилюдна опінія напевне зустріне цю вістку з найбільшим схвилюванням. Не можна навіть уявити собі, щоби ми втратили єдину церковцю у стрийській дільниці і традицією освячений храм! Нетерпляче ждемо вияснення цієї справи.

Вуличні авантюри.

Напади на жидів і биття шиб у крамницях.

Весь понеділок продовжувались у Львові антисемітські виступи польської студентської молоді, при чому саме від полудня до вечора прийняли вони найширші розміри. Йшли вони в двох напрямках: зачіпати й нападати прохожих жидів та бити вікна у жидівських крамницях. Очевидно, що витворило воно нестерпну атмосферу у цілому місті, серед якої мабуть найкраще почувало себе всяке шумовиння з передмість, яке у таких історіях завжди найбільш заінтересоване, хоч воно найбільш байдуже супроти всяких ідейних, політичних а навіть расових чи національних мотивів демократії. До полудня жидівські крамниці здебільша торгували ще при навпів засунених рулетах, однак пополудні майже всі цілком позачинювалися.

Почалося від викидання силоміць жидівських студентів з високих шкіл. До університету, як про це вже ми писали, студенти-жиди не прийшли. Найгірше було у високій торговельній школі. Підчас викладів вдерлися туди студенти з ветеринарної академії і жидів не лише викинули зі салі, але побили до крови. Подібна історія трапилась на політехніці, де поляки й жиди слухали спершу спокійно викладів, поки група студентів зпоза тої високої школи не вдерлася туди й не викликала авантюри. Десять студентів з торгов. школи мусіло забрати ратункове поготівля. Взагалі каретки поготівля появлялись до пізнього вечора в різних частинах міста.

Нападували прохожих, які своїм лицем видалися „підозрілими", били вікна на вулицях Городецькій, Пекарській, Шептицьких, Коперника, Личаківській, Боїмів, Ринку, Миколая, Сенаторській і інших. На вулиці Боїмів вибили вікна в ювилірській крамниці Перельмана (чеська біжутерія), спричинюючи шкоди у крамі на 1200 зол. На вул. Фредра побили до крови одну жінку, яка саме висіла з трамваю. У саді Косцюшка (б. Єзуїтському) важко побили урядовця Розенштока, який стріляв зі „страшака". Цікаво, що серед побитих є кількох жидівських лікарів. Поважно потерпів теж б. посол д-р Інзлер. Цікаво, що вікна вибили також — президентові Дрогобиньскому.

Інтервенції у воєвідстві й міністерстві.

У вечірніх понеділкових годинах інтервеніювала у воєводи делеґація, у склад якої входили однаково сіоністичні, що й санаційні жидівські посли та представники рабінату. У міністра Перацького інтервеніював двократно пос. Розмарін, жадаючи рішучих заходів, які повернулиб мешканцям Львова спокій і безпеку життя та майна. Управа жидівської громади оголосила протест. З свого боку кілька польських військових організацій („Звйонзек Офіцерув Резерви", „Звйонзек леґіоністув", „Звйонзек інвалідув" і т. д.) оголосили спільну відозву з покликом до спокою.

Конференція у гор. старости.

У городському старостві відбулася конференція представників урядових чинників безпеки зі староства й воєвідства, університетського ректорату та польських студентів. Ректор о. Ґерстман звернувся з покликом до студентів вплинути на своїх товаришів, щоби припинили ексцеси та не наражували себе на репресії. Представники студентства обіцяли це зробити, але неспокій тривав ще до пізнього вечора. Ректор звернув теж увагу, що саме в обличю поваги смерти студента Гродковського його товариші повинні зберігти достойну поведінку.

Про ту конференцію появився комунікат ПАТ-а; крім того про вчорашні події інформували два офіційні комунікати та півофіціяльні відомости аґенції „Всхуд".

Спалили трибуну на грищі „Гасмонеї".

Біля 9-ти години вечора вибухла пожежа на трибунах „Гасмонеї" у Кривчичах. Пожежа розпочалась відразу в кількох місцях, так, що факт зумисного підпалу не підлягає сумнівові. Характеристичним моментом серед ратункової акції було те, що зайняту там пожежну сторожу якісь людці фальшиво алярмували про інші пожежі у віддалених частинах міста. Трибуна згоріла до ґрунту.

Засоби забезпеки.

Як ми вже вчора повідомляли, ректорати всіх вищих шкіл у Львові припинили в понеділок виклади аж до відкликну. Напеpед перервано й припинено виклади у Вищій Торговельній Школі при вул. Бурлярда, опісля ректор політехніки д-р Ціпсер рішився зробити те саме. В полудне наслідком авантюр в університеті і біля університетського будинку, припинив усі виклади ректор о. Ґерстман. Те саме зробив ректорат ветеринарії. Ректорати, як каже комунікат аґенції „Всхуд", були заскочені студентськими ексцесами, тому, що справді не було ніякої льогічної підстави й причини до якоїнебудь демонстрації.

З другого боку поліція зажадала телефонічно допомоги. На доручення міністерства внутрішніх справ приїхало до Львова 200 поліціянтів з поліційної школи у Мостах Великих. Вони звертали на себе увагу своїми сталевими шоломами.

Доразовий суд?

Поліційна і судова влада вела цілу ніч слідство в справі бійки і вбивства на вул. Шайнохи. Всіх 4-ох арештованих, — Каца, Келера, Шмерого і Туного, — відставили вже до окружного суду до розпорядження прокуратури. Слідство веде прок. Турнель, який буцім то гадає поставити внесок на ведення справи перед доразовим судом. На рукаві та черевиках одного з арештованих найшли сліди крови. Тому при секції тіла вбитого Гродковського рішено перевести аналізу крови. Досі ніхто з арештованих не признається, що це він штовхнув ножем Гродковського.

Голоси преси.

Дуже влучно й розумно підходить до цілої справи „Газета Поранна", яка у вступній статті „Cui bono?" впевняє, що цілі демонстрації й ексцеси є одним великим непорозумінням.

Адже все, що діється, має якусь причину і повинно мати якусь ціль. Тут причина найшлася у площині вправді трагічного випадку, але такого, що по своїй природі належить до кримінальної хроніки...

У моменті вуличної перепалки одні не були репрезентантами академічної корпорації, другі репрезентували хіба лише авантюрницьких загабундів. Де ж тут причина до збірної реакції? Якщо кожна драма, якої жертвою упав би студент, мала би викликувати таку реакцію, тоді хіба після кожної бійки з замарстинівським різуном молодь мусілаб улаштувати хрестоносні походи проти цілої замар-

---

ПРИ ШКІЛЬНОМУ ПЛЕБІСЦИТІ не обмежуватися на внесення шкільних деклярацій за українською мовою навчання тільки за 40 дітей, але доложити всіх старань, щоби такі деклярації внесли всі українські батьки згляднo матері або опікуни за всі діти, що на 1. вересня 1933 р. будуть в шкільному віці (від 7—14 року) без огляду на це, чи вони ходять до школи чи ні.

стинівської дільниці або проти всього шумовиння міста й передмістя. Цього — бодай досі — ніхто ще не робив, залишаючи справу судам"...

„Колиб кожна вулична бійка тягнула за собою серію широко закроєних виступів., тоді треба би скасувати карний кодекс і службу безпеки, як зайві установи, а порядок речей завернути до найбільш примітивної форми варварства, хаосу і боротьби всіх з усіми...

Жидівська „Хвіля", яка з природи речі присвячує цим випадкам цілі сторінки, описує м. і. хід самої трагічної події, що дала притоку до ексцесів.

Просто гротесково звучать якінебудь висновки роблені буцім-то на тлі „ідейних спонук". Люди, які по півночі рішаються вступити „на чорну каву" до останньої категорії шинків, мусять бути приготовані на сутичку з темними індивідуами. Так теж сталося. Критичною ніччю шістьох студентів стрінуло гурт 4-ох типів, що йшли в товаристві проституток. Студенти вийшли в найкращих гуморах з бару, граючи в „йо-йо". Творючи групу, зложену з трьох пар, студенти візвали мущин і жінки зійти з тротуару. Цей поклик не відніс наслідку і дійшло до загальної виміни думок. Підчас бійки пішли в рух ножі і студент Ян Гродковський впав від удару ножем. Вчорашні ексцеси були саме тою „ідейною реакцією", яку висувають як відповідь на нічну вуличну бійку людей, що відвідують третьорядні кнайпи, де бувають проститутки і найгірше шумовиння..."

Ендецький „Курієр Львовскі" подає лише урядові і півурядові комунікати, стримуючись від власних коментарів. Зате краківський „Курієрок" представив мабуть хід випадків у надто „сензаційному" вигляді, бо його — сконфіскували. Сконфіскували теж у кількох місцях „Хвілю" і „Дзеннік Людови".

Похорон жертви вуличної бійки.

Похорон студента Яна Гродковського відбувся у вівторок в 11 годині перед пол. з дому студентів ветеринарії при вул. Стельмаха на Личаківський цвинтар. У похороні взяли участь юрби народу й тисячі польських студентів. Над могилою були виголошені палкі промови. Сам похорон відбувся спокійно.

—o—

Ендецький страх і сльози.

З приводу шкільного плєбісциту на Волині.

Волинські ендеки — це особлива порода. Готентотська етика і пяна льогіка. Кожний прояв українського життя вони бачать у кривому дзеркалі своєї горячкової фантазії. Звідси істеричні вигуки: „корчиться", „чого дивиться влада", „ми повинні" і т. д. Словом, майже російське: „Поліцай! Держи і не пускай!"

Шкільний плебісцит дав їм нагоду до нового подібного алярму. Їхній орган „Земя Волиньска" в передовій статті (ч. 47) алярмує всумішку з плачем: „В останніх днях є ми свідками намагань, що офіціяльно йдуть від т-ва „Рідна Школа", а неофіціяльно інспірованих українськими політичними чинниками (що мають свої осередки в Галичині), аби справі шкільних плебісцитів надати виразно політичний характер (!) боротьби за школу".

Плебісцит — політика та й годі, а значить: треба кликати поліцая. І „Земя Вол." істерично вигукує: „Очевидно, такий підхід до справи суперечить духові й інтенції шкільного закону" (!) Коли закон забезпечує батькам можливість статися за мову навчання в школі, то справу треба залишити батькам і їхній совісти, а не вільно в жякий спосіб робити на них якогонебудь політичного натиску".

Нехай собі батьки переводять плебісцит, але нікому не вільно ні нагадати їм про речинець, ні дати правні вказівки, ні тимбільше продати друки декларацій. Бо це — політика, порушення закону...

До таких річей навіть ці волинські ендеки досі ще не добалакувалися. Очевидно, втратили голову. Те, що селяни самі беруться до декларацій, цілковито спантеличило їх. Вони все ще думали, що це „дзіч" і „бидло". А селяни, о жах, таки серіозно беруться до декларацій: Є від чого очуняти після 200-літнього „кресового" сну!

В дальшому ендеки промовляють ще до нас такою хлопячо-погрожуючою мовою.

„Українські політичні чинники повинні добре застановитися, чи шлях, на який мають намір сьогодні стануть, є властивий і здати собі справу, чи держава зможе бути байдужою щодо надуживання (!) закону до підбурювання й сіяння заколоту, що суперечать її інтересам".

Виконання шкільного закону — суперечить інтересам держави? Бідні волинські ендеки! Видно, результати 4-літніх експериментів цілковито переляками їх. І мають рацію. Сьогоднішній волиняк, далебі, стає в увесь свій свідомо-культурний ріст!

На закінчення „З. В." пустила сльозу, що, на її думку, серед рішаючих чинників Волині панує прихильний (?) настрій щодо розвитку та зміцнення українського шкільництва, і що буцімто навіть певняки не будуть особливо проти української школи.

Словом, зрада і зрада!

І „З. В." одно залишилося зробити в розпуці: закликати польське громадянство зацікавитися плебісцитом. А не те було 7 років тому! Будучи при владі, кликали вони мундурових і немундурових.

Врешті побачимо, чи їх сльози декого не зворушать.

Волиняк.

Перед утворенням нім. уряду.

БЕРЛІН (ПАТ). Вислідів 3-денних розмов мін. Шляйхера з політичними партіями й організаціями, які готові булиб утворити презідіальний кабінет, треба очікувати в нинішньому дні. На основі опінії тих партій президент Гінденбург вирішить, хто матиме його довіря і ввійде до нового уряду.

Обєднання нім. католиків.

ВІДЕНЬ (ПАТ). „Райхспост" приносить відомлення, що австрійський міністр справедливости виголосив у Мінхені промову, в якій проклямував обєднання всіх німців-католиків.

—o—

Марш голодних.

ВАШИНГТОН (ПАТ). З ріжних сторін Злучених Держав вирушило 800 учасників голодового маршу, що становлять авангарду кількатисячної маси представників безробітних, б. комбатантів і фармерів, які домагаються мораторії для своїх довгів, а крім цього комуністів. Вони хочуть представити конгресові свої постуляти.

—o—

Демонстрації комуністів.

БЕРЛІН (ПАТ). Вчора вечором дійшло до бурливих демонстрацій комуністів, які протестували проти завішення щоденника „Роте Фане". Громади комуністів напали на кіоски і філії пресових концернів. Вечором прийшло до сутичок з поліцією. Подібні демонстрації мали місце вчора в ночі у Галле, де поліція віддала сальву на пострах.

Шукають за радіостацією.

БЕРЛІН (ПАТ). Від кількох літ слідча поліція в Берліні пошукує за таємною комуністичною радіостацією, що працює на коротких филях. Надає вона відчити й агітаційні промови. Покищо поліція не впала на слід тої радіостації.

—o—

ВІДПОВІДЬ НА ПРЕСТОЛЬНУ ПРОМОВУ.

ЛЬОНДОН (ПАТ). Відповідь палати громад на престольну промову приняла палата 431 голосами проти 39.

ШКІЛЬНИЙ ПЛЄБІСЦИТ за українською мовою навчання треба переводити не тільки там, де є польська чи утраквістична школа, але також, де має повстати школа.

По бурі на Каспійському Морі.

МОСКВА (ПАТ). Буря на Каспійському Морі втихла. Ушкоджених є ок. 20 кораблів. Один паровець і два вітрильники затонули. Залога урятувалася. Про скількість жертв у людях бракує якихнебудь вістей. Ратункова акція ведеться.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 1. ГРУДНЯ 1932.

О. І. БОЧКОВСЬКИЙ. 11

Молода Бретанія і необретонський активізм.

(Докінчення).

У дальших двох частинах цієї бретонської програми головні ці закиди на адресу французького режіму висовуються та обґрунтовуються докладніше особливож, наскільки йде про адміністративні злочини париського централізму, що є проклятіям цілої Франції взагалі. Стверджується далі жахливе занедбання Бретанії економічного боку та трактування цієї окраїни виключно як „стратегічної смуги" або „кольонії для визиску", внаслідок чого Бретанія опинилася „поза межами культурного розвитку та поступу". При помочі її автономії молодобретонці збираються виправити ці шкоди та надолужити всі національні втрати, які понесла їхня батьківщина за останні 150 років. Вони передовсім домагаються відновлення краєвого бретонського сойму, скасованого Великою Революцією. Вони хочуть перебрати у свої руки просвіту й шкільництво та культурні справи взагалі, щоб мати змогу вільно плекати свою національну окремішність. Вони домагаються відтак ґрунтовної реформи адміністративної системи в напрямі повної її децентралізації. Вони проти дотеперішньої вівісекції своєї батьківщини, штучно пошаткованої на департаментські клітини. Їхнім бажанням є відновити вільний муніципальний лад. Вони хотять краєвої самоуправи для Бретанії. Слушно бретонські автономісти вказують на потребу переведення суспільних реформ, бракові яких дуже відчувають особливо французькі „альожени", бо з цього боку Франція є дуже відсталою країною, без огляду на всі свої революції.

Відтак вони добиваються унормування (на засаді пропорційности) військової та морської служби для своїх земляків, бо цю кріваву данину Бретанія оплачує при теперішнім положенні подвійною таксою. Ця програма передбачає далі урегулювання краєвих податків, видатків та буджетових справ.

Може виринути питання, чи ці бретонські домагання не є заеґоїстичні та чи не суперечать вони інтересам Франції в цілому? Відповідь на це находимо в V. уступі реферованої тут бретонської програми.

„Автономія, — кажеться в ньому, — яку ми тут накреслили у головних лініях, абсолютно не суперечить інтересам французької держави, навіть навпаки. Франція, що довший час була вогнищем европейської цивілізації, сьогодні є під багатьома оглядами одною з найбільш відсталих країн Европи. Коли пригадати собі її суспільне законодавство, її господарське вивіновання, її адміністративну систему, її організацію початкового навчання, її драматичну творчість або будівництво, її досягнення на полі громадської гігієни та урбанізму, доводиться ствердити, що її випередили Німеччина, Англія, Швайцарія, Голяндія, Чехословаччина та скандинавські народи..."

На думку молодобретонців завинив тут божевільний централізм, що від часів Наполеона зморою тяжить над цілою Францією. Відтак нездорова перевага Парижа, що є перекрівавленим серцем коштом анемії решти організму. Через це „реформи, які ми хочемо перевести в Бретанії, — каже цитована програма — можуть бути вступні до реформи французької конституції взагалі, що відновить нормальне життя її складових частин..." Конкретно це означало би федералізацію Франції, яка, на думку авторів бретонської автономічної програми, найкраще відповідала би сучасній політичній ситуації в цілому світі.

У цій новій офедералізованій Франції автономна Бретанія булаб одною із складових частин та знайшлаб природну змогу задовольнити свої національні змагання. Таким чином вирішення бретонського питання передбачається „у рамках Франції". „Ми приймаємо ці рамки, — говорить далі ця програма, бо наше обєднання з Францією є факт, що не суперечить здійсненню наших суттєвих домагань..." Звичайно, від Франції залежатиме, чи та як вона схоче піти назустріч цим змаганням своїх „альожеиів". Франція має сказати, чи вона хоче задовольнити ці наші законні домагання або чи вона зрадить гасла волі, до поширення яких у світі вона сама багато причинилася. Франція може сказати, — таке фінальне речення цитованої програми, — чи ми маємо рацію, вірючи в її силу, до відновлення або чи ми зможемо бути бретонцями, тільки переставши бути французькими громадянами".

Такий політичний аспект бретонської справи, як національного питання. Мені здається, що ця бретонська програма є зовсім ясна. Вона нічого не замовчує та передбачає всі можливості. З нею можна погоджуватися або її відкидати. Але нема жадних підстав її легковажити, як прояв національних змагань поневоленого народу, що після довгого часу національної нестями, врешті усвідомлює свою національну окремішність та починає шукати шляхів до свого національного самоозначення.

Сьогодні думка про автономію Бретанії в офіційнім Парижі викликає лише іронічну усмішку, якщо не гомеричний реґіт. Так само перед 50 роками перший проект Ґледстона ірляндського „Гом Рулю" зустрів в Льондоні тільки іронічний відгук. Є більше ніж можливе, що у 2032 р.

Львівському жіноцтву під розвагу.

У житті львівського жіноцтва можна завважити одну прикру аномалію: воно слабо цікавиться організованим життям, мало уваги звертає на пекучі проблеми дня, надто затісеюються у кружку своїх рідних та знайомих і вадто мало виявляє себе як творча сила! І все це тоді, коли пролунали фемінiстичні кличі, коли жінка визволилася з пересуду про свою „нижчість“ та коли вона може й повинна займати чільні та відповідальні становища серед свого громадянства! Треба признати, що й між львівським жіноцтвом є творчі одиниці, до краю перетяжені суспільними обовязками, які своє завдання — жінки-громадянки — зрозуміли як слід. Одначе це тільки благородні вийнятки, які потверджують сумне правило..

Яка причина такої інертности? Чи львівські жінки мають стільки заняття дома, що нікули їм займатися громадянською роботою? Алжеж жінки з провінції мають крім хати ще й господарку і це не здержує їх від виконування суспільних обовязків! Чи може львівські жінки мають слабші кваліфікації до цього роду праці? І це ні, бо львівське жіноцтво переважно більше образоване й має змогу відбувати всілякі курси, вислухувати відчити та дістати потрібну лектуру! Чи може — цеж жах! — несвідоме необхідности активної участи жіноцтва в громадянському житті? Не здає собі справи, як багато рук треба до праці! На всіх ділянках! На кожній станиці! У середмісті, на периферіях і в цілому повіті!

У місті по шпиталях лежить тьма-тьменна наших людей, що бажають вже не їди, але прихильного рідного слова, що за молитвенник руки цілують! А через радіо чуємо такі голоси докору: „Хоржи в шпіталю пронон о ксьонжечкі руска до моллевя, ґдзеж сон пане украінкі?“ — Приємно?

По передмістях молодь належить до „стшельца“ й денаціоналізується, або виховується серед підміського шумовиння й деґенерується, а охочих до саниґання цього жахливого стану нема!

Надходить зима. Тисячі безробітних остануть без куска хліба й без теплого кутка. Полька старається вже заздалегідь, щоби заснувати якнайбільше „гербацярень“, де можна зайти, погрітися й випити склянку чаю. Чи не слід би нашому жіноцтву подумати над чимось подібним?

Львівський повіт майже незорґанізований! Не їздиться на села ні з рефератом, ні з викладом ні з добрим словом! Чи маємо ждати аж чужинці це зроблять? А хтож як не львівське жіноцтво має орґанізувати жіноцтво повіту? Від кого мають селянки навчитися орґанізованого життя, засад кооперації, і національної свідомости, як не від міських сестер?

Філія Союзу Українок у Львові, яка саме й повстала в ціли зорґанізування жіноцтва міста й повіту Львова — взялася вже в першому році свого існування до інтензивної, систематичної праці в цьому напрямі. Заходом філії відбулася вже орґанізаційна та господарська анкета та кілька поїздок у повіт. Це дало змогу виділові зорієнтуватися в праці, яку мається виконати. У цілому ряді „ширших сходин“, які філія С. У. скликуватиме — буде зясовувати підсумки праці вже пройденої, та проєкти наміченої праці на майбутнє. Одначе, щоби ці проєкти можна було перевести в життя — треба, щоби кожна жінка, якій добро нації не є байдуже, зацікавилася тією справою. Треба, щоби жіноцтво великого Львова взяло ґреміяльну участь у цій праці.

Тому нехай не бракне ні одної свідомої жінки на чергових „ширших сходинах“ (1. XII. в год. 5. веч). Нехай не задержить ні одної жінки в хаті ні прання, ні вихід служниці! Раз треба собі сказати, що для великих справ, — варто посвятити малі! Нехай українські жінки не дозволять, щоби їх вважати „лялечками“, бо нас — недержавну націю — не стати на те! Нехай прізвища українських жінок не фіґурують лише в забавових комітетах, але нехай запишуться в історії культурно-освітного руху!

Виділ Філії Союзу Українок у Львові просить львівське жіноцтво прийти на „ширші сходини“ дня 1. XII. в год. 5. веч. Підвалля 7. На програму зложаться звіти та наради над принесенням помочі хворим та безробітним, і інші актуальні й пекучі справи.

ФІЛІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК
НА МІСТО ЛЬВІВ І ПОВІТ.

себто у 500 роковини франко-бретонської унії політичне відношення між Бретанією та Францією буде подібне до теперішнього між Ірляндією та Англією, що в кожнім разі Парижеві тоді доведеться рахуватися з фактом існування бретонського народу, як політичної нації. Чим скорше це зрозуміє Франція, тим краще й ліпше для обох сторін буде полагодження бретонського питання.

Бретонці — кремезний нарід, з непідлайним хребтом. Їхні барди добре зхарактеризували цю його вдачу, співаючи про нього: „Ні зо Бретонед — туд калед“ — „Ми бретонці — тверде племя“. Коли влада Людвика XIV. масово декорувала бретонські дуби повішеними бретонськими повстанцями, залита кровю Бретанія горда відповіла їй своїм боєвим гаслом: „Кентох мервет егет мастарет“, себто „Краще вмерти, ніж бути безчесним зрадником“. Там у Бретанії, особливо у долішній й серед селянських її мас, жевріє ще й досі під намулом паризького бюрократизму цей традиційний національний захват бретонського народу.

Гаслом Молодої Бретанії, що у визвольній боротьбі Ірляндії, Польщі, Чехії шукала зразків для свого національного активізму, є „Брейз на зірвікен“, тобто „Бретанія не хоче й не може загинути“.

Коли поневолений нарід прийшов до такої свідомости свого національного буття, то нема вже сили, якаб могла зупинити його на шляху до національного самоозначення, бо народи вже не асимілюються, й найсильніші держави скорше чи пізніше мусять капітулювати перед їхніми визвольними змаганнями. Буде вільна також Бретанія. У межах чи поза межами Франції, це залежатиме головно від розуму або нерозуму паризького централістичного маніяцтва.

Прага, 20. IX. 1932.

ГУВЕР ГОДИТЬСЯ?

Зачувати, що Гувер годиться відложити Англії платність 30 міл. долярів, а зажадає тепер лише 65 міл. долярів.

СТРАЙК МАДЯРСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Мадярські студенти націоналісти уладили 2-годинний страйк у вищих школах і зажадали обмежити число жидів до 5 проц.

НЕ ХОЧУТЬ ТРОЦЬКОГО

Норвеське м-ство справедливости відмовилося дати Троцькому вїздову візу.

БУНТ ВЯЗНІВ.

У вязниці Ютаг (Зл. Держави) збунтувалися вязні. Було кількох ранених.

РОСТІНҐОВІ ПРОДОВЖИЛИ МАНДАТ

Рада Ліги Націй продовжила мандат Ростінґа, як високого комісаря Данціґу до 1. лютого 1933 р.

Шкільний плебісцит.

Анкета в Стрию у справі шкільного плебісциту відбулася 20. листопада п. р. при участи 110 осіб. Анкету отворив голова Кружка „Р. Ш.“ о. Височанський, який після того в приступний спосіб пояснив плебісцитовий закон і виконний розпорядок до нього. Після реферату відбулася оживлена дискусія, після чого вибрано Повітовий Плебісцитовий Комітет з 14 осіб для технічного переведення шкільного плебісциту в Стрийщині і Сколівщині, яку адміністраційно прилучено до старости у Стрию.

Анкету закінчив адв. д-р Гарасимів закликом до всіх українців: На плебісцитовий фронт!

Стрийський.

ПРОЦЕС БУВШ. ПОСЛА ТАРАШКЕВИЧА.

У Вильні почалася розправа проти бувшого білоруського посла і члена Білоруської Громади Тарашкевича.

НОВИНКИ

— **Позір Скільщина!** Виділ філії Т-ва „Просвіти“ у Сколім повідомляє членів філії і читальні скільської округи, що загальні збори філії відбудуться в четвер дня 8. грудня 1932 р. в салі укр. захисту в Сколім в год. 10. рано. Перед загальними зборами в год. 9. буде відправлена Служба Божа і панахида за членів „Просвіти“ у парохіяльній церкві. Право участи в загальних зборах філії мають усі дійсні члени Головного Т-ва в районі філії і відпоручники читалень (на кожних 50 членів один відпоручник). Після загальних зборів філії „Просвіти“ того самого дня в тій самій салі захисту в 12. год. вполудне відбудуться загальні збори відновленої філії Т-ва „Сільський Господар“ в Сколім, на які прибуде також, відпоручник Головного Т-ва зі Львова, з рефератом на біжучі господарські справи. — Вечором в год. 7. у салі Сокола відбудеться улаштований філією „Просвіти“ концерт при ласкавій співучасти д-ра Василя Тисяка. З огляду на те, що дохід з концерту призначений на віддовження філії „Просвіти“, громадянство повинно взяти якнайчисленнішу участь у концерті. Ціни на концерт якнайдоступніші.

— **До відома заточенців в околиці Ряшева.** На загальних зборах читальні „Просвіти“ у Ряшеві рішили відновити діяльність читальні і з тією метою винайміли пригожу на сходини домівку при вул. Гетьмана Замойського ч. 5. Для оживлення товариського життя будуть відбуватися відчити. Перший відчит 26. листопада на тему: „Слово о полку Ігоревім“, мав проф. д-р Микола Пушкар.

— **Україніка.** У варшавськім „Курері Поранним“ з дня 29. листопада находимо великий фейлетон про Мазепу п. з. „Король українських степів“ пера М. Ковалевського.

— **Щедрий дар на будову бурси.** Дістаємо таку подяку, з проханням помістити її на сторінках нашого часопису: Члени кружка „Рідної Школи“ в Снятині і представники громад з повіту зібрані дня 6. листопада на нараді в справі будови бурси для вбогої української шкільної молоді в Снятині складають отсим Їх Ексцеленції Кир Григорієви, свому Владиці, сердечну прилюдну подяку за дарунок кружкові прегарної площі під будову бурси. — **Старшина кружка „Рідної Школи“ о. Й. Проць, голова.**

— **Перша галицька шовкова матерія.** У вчорашній новинці під цим заголовком трапився нашому новинкареві прикрий „ляпсус“. П. І. Филипчак, ревний пропаґатор шовківництва, є не народнім учителем, а емеритованим учителем семинарії.

— **Два професійні зїзди у Кракові.** Цими днями радили у Кракові два польські професійні зїзди робітників пера і мистців-пластиків. Робітники пера вели дискусію головно над поліпшенням їхнього матеріяльного стану, над допомогою уряду для письменників і ролею т. зв. Фонду Національної Культури. На черзі дня була теж справа створення Академії Польської Літератури, яка віддавна є темою гострої виміни думок. Зїзд мистців-пластиків мав 81 осіб що були представниками 38 гуртів і союзів. Зїзд висловив побажання, щоби сойм створив Академію мистців як провідну інституцію у справах опіки над усіми родами мистецтв і щоби при міністерстві була окрема мистецька комісія. Мистці з огляду на своє важке матеріяльне становище рішили організувати вистави на провінції, щоби влекшити продажу своїх творів

ГЕН. ШЛЯЙХЕР НЕ КАНДИДУЄ.

БЕРЛІН 29. XI. ПАТ. Передбачувана на нині конференція між Шляйхером і Штрасером не відбулася, бо представник нац. соціялістів на приказ Гітлера відкинув запрошення на конференцію. Тому то, як повідомляє бюро Конті, мін. Шляйхер рішився зрезиґнувати з кандидатури на канцлера. Так положення вернулося до стану, який був у мин. суботу, коли сподівалися повороту Папена.

Бюро Конті стверджує, що кабінет мав зібратися на наради, а про вислід їх поінформувати през. Гінденбурга. Постанови през. Гінденбурга зодіються вечором. Нема сумніву, що треба рахуватися з великими змінами в дотеперішньому Папеновому кабінеті. Та це не усуне труднощів, на які натрапить новий уряд, коли стане перед парляментом. Новий Папенів кабінет, що матиме спеціяльні повновласти, займе супроти райхстаґу пасивне становище.

У політичних колах кажуть, що міністра внутрішніх справ Ґайля заступить дотеперішній комісар Прусії д-р Брахт.

ВІДОЗВА ГІНДЕНБУРГА ДО НАРОДУ.

У звязку з іменуванням нового уряду през. Гінденбург звернеться до німецького народу з проклямацією, в якій візве піддержувати програму Папенового уряду підчас тяжкої зими.

БЕЗ ГІТЛЕРА НЕМА КАБІНЕТУ.

БЕРЛІН, 29. XI. ПАТ. Гітлерівський „Фелькішер Беобахтер" у передовиці виступає проти проєктованого кабінету Шляйхера та заявляє, що нац. соціялісти не згодяться на створення кабінету, якого головою не був би Гітлер.

Студентські неспокої у Львові.

У звязку із студентськими неспокоями у Львові поліція в понеділок у ночі взялася лі-квідувати комуністичні ячейки, що підчас не-спокоїв оживили протидержавну агітацію. Зага-лом арештували 50 комуністів.

Рятункова стація інтервеніювала у 64 ви-падках, а вчора у 82 випадках. Всіх арештованих учасників ексцесів покарали адміністраційно.

У понеділок вечором поліція одержала при-каз конфіскувати у прохожих палиці. До кіль-кох годин відібрали поліцаї 900 палиць. На ву-лиці Леґіонів біля кіна „Касіно", коли поліцай хотів відібрати одному студентові палицю, яку він сховав під плащ, хтось кинув сліпу петарду. Гук петарди викликав переполох серед прохо-жих. Поліцай арештував посереднього виновни-ка події.

Поліція арештувала підчас ексцесів Марку-са Шранца, бляхаря та найшла при ньому шило довге на 30 цм. Шранцові закидають, що він по-ранив студ. Бема, який лікується в шпиталі.

У вівторок після похорону Ґродковського на вулиці Коперника прийшло до но-вих випадків, які положення ускладнили. Від полудня усі крамниці зачинені. В цій справі має появитись офіц. комунікат, якого в хвили-ні віддачі до друку числа ще не маємо.

ВИСЛІД ВИБОРІВ У БЕЛЬҐІЇ.

БРЮСЕЛЯ, 29. 11. ПАТ. Офіціяльні висліди виборів такі: католики здобули 79 мандатів, лі-берали 24, соціялісти 73, фрондисти 8, комуні-сти 3.

— **Ученики середніх шкіл по 20. год. мусять бути дома.** У звязку з неспокоями у Львові кураторія шкільної округи видала розпорядок, яким заборонила ученикам середніх шкіл бути на вулицях міста по 20 год. веч. Учеників, що не будуть приноровлюватися до розпорядку, шкільна влада каратиме.

— **Чоловік у касі.** Богатий лодзький купець Козловський захорів був так тяжко, що його могла врятувати лише трансфузія крови. Пів літри крови за 100 зол. згодився дати Козловському шпитальний товариш 27-літній Блащевський. Коли оба здорові кинули шпиталь Козловський вробив іще Блащевському посаду. Раз Козловський вернув додому та застав хату ограблену, з кабінету чути було якийсь шелест, а нікого не було видно. Купець прикликав шлюсаря. Коли шлюсар отворив касу, Козловський найшов там свого... спасителя Блащевського. Він приловлений на крадежі, сам замкнувся в касі. Суд засудив Блащевського на 8 місяців арешту.

— **Польський робітник убив француза.** У французькому селі Ленс еміґрант Ант. Цводзінський напав на хату лісового сторожа Діклемортієра. Застав лише Діклемортієрову жінку. Коли надійшов сторож, бандит утік. Діклемортієр вийшов за Цводзінським і хотів його вилеґітимувати, цей добув револьвер і вистрілом у голову вбив Діклемортієра. Після вбивства Цводзінський скрився у своїх спільників Новаків. До поліції, що прийшла тут, віддав бандит кільканацять стрілів. Ранений двома кулями піддався. При операції найшли в його тілі третю кулю, яку бандит мав там уже віддавна.

— **Нема миротворців.** Комітет нагороди Нобля рішив, що краще не призначувати цього року нікому премії за мирову діяльність. У добі, коли стільки держав і урядів збирає конференції над замиренням, „за багато є званих, замало призваних".

— **Листи славного письменника.** Ґергарт Гавтман хотів справити собі на своє 70-ліття нове убрання. З місця свого побуту Агентендорф він звісь не прийшов. Гавптман гнівний написав йому до берлінського готелю на означений день. Кравець не прийшов. Гавптан гнівний написав йому спішний лист т. зв. пневматичною почтою. На це дістав він таку відповідь: „Я продав Ваш перший лист одному із Ваших захоплених читачів за 20 марок. За другий дістав я вже 35 марок. Тому не дивуйтесь, що чекаю з тугою на третій лист, бо тоді разом зберу вже таку суму, що зможу зробити Вам убрання на дуже доступних умовинах". Третій лист казав написати Гавптман своїй секретарці на машині.

— **Европа під впливом мурнинів.** Відомий німецький журналіст Бенедек, що живе постійно у Парижі мав розмову із найславнішим сучасним муринським співаком Павлом Робесоном. Цей співак — д-р прав і почесний доктор колюмбійського університету, людина небуденної інтеліґенції. Він звертає увагу на дивну рису сучасної европейської культури, що вся вона нині під могутнім впливом муринів. Це торкається не тільки захопленням муринською орхестрою і танцями, що стають щораз більші муринські, навіть тоді, коли вони чисто еспанського походження. Вже малярство й література починають теж проявляти великий вплив муринської психіки Те, що є суттєвою ознакою муринської психольоґії находить свій вислів у ритміці. Ритм великих американських міст це вплив муринської крови. Такі творці-малярі як Пікассо та Матіс, малярі Равель і Барток, мають усі ознаки муринського мистецтва. Але Европа йде за муринами не тільки у мистецтві: навіть головні напрямки її світогляду нагадують світогляд муринський. Робесон називає муринів одним із найздоровіших расових елементів і сам не вважає себе муринським патріотом. На всякий випадок ці його погляди не є великим компліментом для нас.

— **Ріжні вістки.** У звязку із заворушеннями у Женеві, що довели до крівавих сцен, уряд виселив ріжних небажаних чужинців із Швайцарії. — В Америці вже почались морози: були випадки, що деякі безробітні позамерзали; добродійні товариства вже тепер розділили всі свої вільні місця у захистах; хто може із бідних утікає на південь. — У православнім соборі Могилева відчинили протирелігійний музей для безбожницької пропаганди на Білоруси. — Від 1. січня 1933 р. буде сильно обмежений вїзд до Аргентини. — Комуністична молодь дістала офіціяльну заборону бавитися у „йойо", бо це капіталістична забавка, що характеризує бездумчивість европейської культури. — Французька фабрика крісів Дерм, з міста Сент-Етієн уже від року постачає машинові кріси найновішої системи ріжним країнам: Італії, СРСР., Туреччині, Болгарії та Румунії; сама французька армія досі ще їх не вживає, задовольняючись старими системами.

— **Торгівля медалями.** Мадярський уряд видав у 1930 р. памяткову воєнну медалю. Тепер він прийшов до висновку, що таку медалю можуть дітставати не тільки мадяри, але й австрійці та німці, що брали участь у війні. У Берліні найшовся полковник, що дістав офіціяльне уповноваження з Будапешту роздавати такі відзнаки всім колишнім учасникам великої війни, які предложать посвідку, що фактично були на війні або були „хоробрі". Дістати можуть медалю і цивілі із заліаля. До цього великого жесту мадярського уряду слід додати тільки таку малу інформацію: за дотичну медалю кожний вояк до фельдфебля мусить заплатити три марки, кожний старшина шість марок, а цивілі двадцять марок. Бракує нам тільки вістки, скільки коштує виріб кожної штуки такої медалі.

— **Скільки є радіослухачів у світі.** Міжнародня Радіофонічна Унія у Женеві дала нові статистичні дані про світову радіофонію. Ще в 1920 р. тільки у Північній Америці та Центральній було ... надавчі стації. Шість літ пізніше було їх вже у самій Америці 700, а в ціло-му світі — 995. Дані з 1930 р. виказують, що на першому місці щодо надавчих стацій є постійно Америка зі своїми 780 стаціями. На другому місці стоїть Европа з 238 стаціями, далі Азія з 26 і Африка з 10 стаціями. Крім цього на архипелаґах островів працює 51 стація. Найсвіжіші статистичні дані з 1931 р. виказують, що у всіх частинах світа є 34.500.000 радіових апаратів, що є власністю абонентів. Практика виказала, що на кожний сприймальний апарат треба числити чотирьох слухачів. Таким чином, радіофонія зєднала досі 138 міліонів слухачів. Польща має сьогодні 300 тисяч зареєстрованих радіослухачів. Нижче цієї цифри стоять стації італійська, бельгійська, шведська та норвеська. На чолі европейської радіофонії йде Великобританія з 4,626.152 радіослухачами, потім Німеччина з 4,150.000. Це два найбільші радіові осередки в Европі.

В перші роковини смерти бл. п.

Д-ра Михайла Коцюби

відбудеться в церкві С. С. Василіянок при вул. Зиблікевича, в пятницю, дня 2. XII. в годині 7.30 рано

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

на яке всіх свояків і знайомих запрошує

Дружина.

— **Купальні костюми в Німеччині.** У Берліні вийшов декрет дирекції поліції про те, як повинні виглядати купелеві костюми, щоби не нарушували прилюдної моралі. Цей декрет найшов найзавзятіших противників не серед аматорів купелів, а фабрикантів трикотового промислу. Показується, що купальці, які є у продажі, не покриваються із поняттям декрета. Представники трикотів звернулись до м-ства внутр. справ, щоби воно декрет відповідно змінило. Пруський міністр пішов на компроміс тільки супроти мущин: їм вільно буде купатись і грітись у коротеньких штанцятах. Зате жіноцтву ні; воно може щонайбільше мати глибокі вирізи ззаду до пояса. Але фронт мусить бути закритий. Зате поліція не матиме права контролі по купальнях і пляжах, чи костюми моральні. За це відповідатимуть самі директори купалень.

— **Концерти Марії Сокіл у краю.** В суботу 3. грудня відбудеться концерт Марії Сокіл у Тернополі, а 4. грудня в неділю у Дрогобичі. Це будуть перші виступи теперішньої прімадонни львівської опери у краю в біжучому музичному сезоні. Іде вона туди на запрошення тамошніх музичних кол, радих пізнати визначну артистку. На обох концертах акомпаніюватиме Антін Рудницький.

— **Особисті вісти.** Як довідуємося в суботу дня 3. грудня відбудеться в університеті Яна Казимира у Львові промоція п. **Віри Яцкевич** на доктора прав. Панна Віра Яцкевич є першою українкою, яка осягнула ступень доктора на правничім факультеті.

— **На шкільну оплату для бідного учня зложили:** Пані Гоцька, Колодниці 10 зол., двох урядовців „Нар. Торговлі" у Львові 2 зол., Онуфр. Курдидик, Калуш 1 зол., Ст. Савула, Лісько 2.50 зол., В. Канцір, Перемишляни 2.50 зол., інж. О. Пежанський 5 зол., М. Матчак 2 зол., І. Л. 2 зол., д-р С. С. 1 зол. і два аноніми по 1 зол.

АКТОР ШПІОН.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 29. 11. ПАТ. У Виборгу арештували тамошнього актора Вілього Самса під закидом шпіонажі у користь СРСР. Самс був на службі ДПУ і старався роздобути від старшини тайні пляни та військові розпорядки.

Дописи.

СОКАЛЬ.

Наше реміснитцво організується. Вже від давна давалася відчути в Сокалі недостача ремісничої організації. Більшість українських ремісників не належала до ніякого товариства, а як і належала, то до ріжного роду „Ґевал", „стшельцуф" і „цехуф". Вже, що правда в 1929 р. роблено заходи над оснуванням „Зорі" і внесено статути до затвердження, але чи замало було доброї волі в ініціяторів, чи може наше ремісництво не розуміло ще тоді ваги своєї станової організації, досить, що на тім тоді й скінчилося. І щойно цієї осени заходом місцевих студентів поновлено заходи над зорганізуванням нашого ремісництва. Дня 25 вересня скликано в цій справі ремісників на анкету, а вже 13 листопада відбулися установчі збори філії „Зорі". Явилося на них понад 100 осіб. Збори відкрив один з членів-основників, п. Дотут Микола, сокальський маґістер, котрий у коротеньких

словах представив заходи над заснуванням Т-ва і повитав запрошеного на Збори голову Матірнього Т-ва „Зоря“ у Львові п. Сидорака. Предсідником Зборів вибрано д-ра Чайковського, секретарем студ. Небожука Вол. Після того п. Сидорак виголосив дуже річевий та гарний реферат, в котрім розповів історію ремісничої організації в Галичині, оповідаючи, як то початково організаціями осередками були братства при церквах, як вони відтак підупадають і ремісництво лишається без ніякої організації. Щойно рік 1884 записався золотими буквами в історії організації українського ремісництва. В тім році засновано Т-во „Зоря“ у Львові. За Львовом пішли інші міста, а цього року прийшла черга й на Сокаль. Промовець у теплих словах зложив привіт сокальській філії від львівського ремісництва і побажав їй якнайкращих успіхів на будуче. Щирі слова п. Сидорака зробили дуже гарне враження на слухачів і вони винагородили його рясними оплесками. Найкращим доказом, яке враження зробила промова п. Сидорака, було те, що негайно вписалося у члени понад 80 осіб. Відтак приступлено до вибору виділу, до котрого увійшли: Долгун Микола (столяр), голова; Федунович Стефан (коваль), заст. голови; Ріпецька Володимира, секретар; Семен Сенів (кушнір), скарбник; Теодор Садовський (механік), господар; Іван Борис (муляр), бібліотекар; Іван Кохалевич (муляр); заступники: Север. Хомицький і Дмитро Андрушак. Збори закінчено відспіванням нац. гимну. Збори українського ремісництва в Сокалі, що мали дуже річевий і поважний характер, свідчили про велику культурну вартість, тимбільше, що в них взяло участь багато жінок, а навіть жінка увійшла до виділу, чого, як зазначив п. Сидорак, в інших ремісничих товариствах ще не було.

КОВЕЛЬ.

Праця драм. гуртка „Союзу Українок“. Дня 20. ц. м. заходами драматичного гуртка при „Союзі Українок“ у Ковлі виставлено „Сто тисяч“ Тобілевича. Відіграли цю річ назагал непогано, при повній салі. Песа мала й матеріяльний успіх. При цій нагоді не можемо стриматися від деяких зауважень під розвагу управі гуртка. Дивує нас вибір пес, бо за останній час вже вдруге частує гурток громадянство такими творами, як „Батраки“ та „Сто тисяч“. Через це можна подумати, що наша театральна література така вбога, що не має нічого новішого, кращого для виставлення на міській сцені, як ці дві всім відомі песи.

Присутній.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Ярослав Пастернак: **КОРОТКА АРХЕОЛЬОГІЯ ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.** (Відбитка з „Богословії“. Т. 10. кн. 3). Видання „Богословії“ ч. 11—12. Львів, 1932. Стор. 96. Форм. 8°. У книжці багато ілюстрацій на спеціяльному папері.

Станислав Лось: МІЖНАРОДНЕ ПОЛОЖЕННЯ ПОЛЬЩІ ТА ГАЛИЦЬКІ УКРАЇНЦІ. Накладом автора. Львів, 1932. Стор. 72. Форм. 8°.

Проф. Д. Дорошенко: НАРИС ІСТОРІЇ УКРАЇНИ Том I. (До половини XVII. століття). Варшава, 1932. Друковано в Жовкві. Праці Українського Наукового Інституту в Варшаві, том IX. (серія підручників). Стор. 232. Форм. 4°.

С. Юнацький: ЛЮБИМЕНЕ. Збірник віршів до листів і в памятник. Рогатин, В-во „Сині Дзвіночки“. Стор. 190. Форм. 24°.

О. Слободич: ЯК ГАСЛИ ВОГНІ. Нарис історії української революції в рр. 1917—1920. V. частина. Доба диктатур. Видавництво „Самоосвіта“. Яворів — листопад 1932. Стор. 48. Форм. 16°.

Листування Редакції.

ВП. Дописувачеві з Городенки: Допис про „діяльність“ філії „Сільського Господаря“ передали ми до централі того Т-ва.

Вп. Дописувачеві в Надвірній: Присланого нам допису не можемо передати до „Свободи“ чи до іншого органу з чисто технічних причин.

Вп. Дописувачам з Бучача й Перемишлян: Не містимо, бо не находимо Вас у списі передплатників „Діла“.

Вп. Дописувачеві зі Станиславова: Думаємо, що національних назв: Україна, український не слід нам скорочувати, бо цього не роблять і інші народи зі своїми нац. назвами. Тільки в таких виданнях, де ті назви приходять сотні разів, прим. в енциклопедії, можна їх скорочувати.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах зол. 8.91.

ЗБІЖЕ.

Льоко Підволочиська: Пшениця двірська 25.25—25.75, пшениця двірська 23.25—23.75, Пшениця збірна 21.50—22.00, Жито збірне 13.50—13.75, Ячмінь на мливо 10.75—11.25, Овес двірський 14.00—14.50, Овес двірський замоклий 12.75—13.25, Овес збірний 11.75—12.25, Фасоля біла 11.75—12.25, Горох полев. 14.00—18.00, Бобик 12.50—13.50, Вика чорна 11.00—12.00, Вика сіра 9.50—10.50, Гречка на мливо 11.25—11.75, Льон 38.00—40.00, Сіmя 26.00—27.00, Ріпак озимий 42.00—46.00, Крупи греч. 25.00—27.00, Конюшина червона звич. 100.00—105.00, Конюшина без канянки 115.00—120.00, Конюшина на насіння без канянки 125.00—130.00, Мак синій 102.00—103.00. Льоко Львів: Пшениця двірська 27.25—27.75, Пшениця двірська 25.25—25.75, Пшениця збірна 23.00—24.00, Овес двірський 15.00—16.50, Овес двірський замоклий 14.75—15.25, Овес збірний 13.75—14.25, Мука пшен. люкс. 50.00—51.00, Мука житня 65 проц. 28.00—28.50, Крупи ячм. 23.00—24.00, Пенцак ч. 10 23.00—24.00.

Інші курси незмінені.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 29. XI. 1932 за масло експортове та десерове пріма 3·00 зол., за літру молока 17—19 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 7·00 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 30. XI. год. 7.30 веч. „Орфей у пеклі“ (оп. Офенбаха).

Четвер, 1. XII. год. 7.30 веч. „Поворот Одисея“ (Абон. 4).

Пятниця, 2. XII. год. 7.30 веч. Опера.

Субота, 3. XII. год. 7.30 веч. „Поворот Одисея“ (Абон. 4).

Неділя, 4. XII. год. 3.30 веч. Ціни знижені: „Марій“ (Абон. 2).

Неділя, 4. XII. год. 7.30 веч. „Поворот Одисея“ (Абон. 4).

Театр Ріжнородностей.

Середа, 30. XI. год. 7.30 веч. „Цілунок перед зеркалом“ (продано).

Четвер, 1. XII. год. 7.30 веч. Рецитаційний вечір Гросбарда.

Пятниця, 2. XII. год. 7.30 веч. „Бездомний лікар“ (Абон. 1. Ціни найнижчі).

Субота, 3. XII. год. 7.30 веч. „Цілунок перед зеркалом“ (Абон. 3).

Неділя, 4. XII. год. 3.30 попол. „Олімпія“ (Абон. 2. Ціни знижені).

Неділя, 4. XII. год. 7.30 веч. „Цілунок перед зеркалом“ (Абон. 3).

Кіна.

АДРІЯ: „3000 метрів мурованої веселости“.

АПОЛЬО: „Скінчена пісня“ (Ліл Гайд).

АТЛЯНТІК: „Пісня ночі“.

КАСІНО: „Жінки без будучини“.

КОЛЬОСЕЙ: „Терня долі“, ревія „Йо-Йо!“

КОПЕРНИК: „Кіноманяк“ (Гарольд Льойд).

МАРУСЕНЬКА: „Кіноманяк“ (Гарольд Льойд)

МІРАЖ: „Шлях до раю“ (Ліл. Гарвей).

ОАЗА: „Таємні острови“ та ревія.

ПАЛЯС: „Атлянтида“ (Бриг. Гельм).

ПАН: „Цісарева Єлисавета“.

ПАСАЖ: „Тіни ночі“ (Люціяно Альбертіні).

ПРОМІНЬ: „Чотирьох із легії“.

СТИЛЕВЕ: „Білі тіни“.

УТІХА: „Боротьба за честь“ (Кен Мейнард).

ХИМЕРА: „Князь Бубуль“ і комедія

Закордонне радіо.

Середа, 30. листопада 1932.

Кенігсберг (217,1) 21.40 Хор. **Барі** (269,4) 20.30 Солісти. **Братислава** (278,8) 12.30 Пісні, Кнудсен. **Штрасбург** (345,2) 21.30 Концерт. **Штутгарт** (360,6) 20.00 „Дер Тапфере Зольдат“ оп. Штравса. **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40 Авінен, спів. **Рим** (441,2) 13.00, 17.30 Музика, 20.45 Вечір італ. опери. **Прага** (488,6) 20.05 Концерт. **Мінхен** (532,9) 20.00 Вес. вечір. **Будапешт** (550,5) 17.00 Орхестра, 19.45 Бетовенів вечір. **Харків** (937,5) 10.00, 11.00, 14.30, 16.35, 19.00 Концерт.

Четвер, 1. грудня 1932.

Ляйпціг (389,6) 16.00 Концерт, 20.30 Пісні Р. Штравса, 21.10 „Король Нікольо“ песа Ведекінда, **Братислава** (278,8) 12.30 Концерт, 15.30 Фортепян, 19.20 Авдиція, **Копенгаген** (281,2) 20.00 „Меса да реквієм“ Вердія, **Мілано** (331,4) 20.30 „Федора“ оп. Джордана, **Штутгарт** (360,6) 21.00 Італ. нар. пісні, **Букарешт** (394,2) 19.40 Опера, **Білгород** (430,4) 16.00 Нар. музика, **Рим** (441,2) 17.30 Концерт, 20.45 „Ля Белля Рісете“ оп. Лео Фаля, **Лянгенберг** (472,4) 12.00, 13.00, 17.00, 20.00 Концерт **Прага** (488,6) 15.31 Фінляндські пісні, 21.00 Концерт, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 15.30 Спів, 20.45 Веселий нар. вечір, **Харків** (937,5) 10.00, 15.00, 19.00 Концерт, 18.15 Гумор, сатира, 24.00 Нар. пісні.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 30. листопада 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 15.25, 16.00, 17.00 Грамофон, 13.20 Метеорольог. комунікат, 15.15 Господар. комунікат, 15.35 Для дітей: „Сонник пані Іванової“, „Андрійки“, 16.40 „Істебна й Висла“ відч., 17.25 Сільва рерум, 17.40 „Безробіття і праця жінок“, 18.00 Танк. музика, 18.20 „День протичахотничих“ промова, 19.00 „Рятуймо дитину“, 19.10 Всячина, 19.30 „Нова література в новій Польщі“, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Мадярська капеля Лясля Ксолюмпара, 20.55 Спорт, 21.00 Скрипка, 22.10 На овиді, 22.25, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Четвер, 1. грудня 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 15.50 Грамофон, 12.30 Метеорольог. комунікат, 12.35 Шк. концерт, 15.15 Госп. комунікат, 15.25 Лісовий куток, 15.35 Передсвяточний тиждень, 16.00 Обід при праці, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Приріст населення в рр. кризи, 17.00 Грамофон, Зимові кольонії, 17.40 Актуальний відчит, 18.00 Легка музика, Театр. комунікат, 19.00 Пластичні вістки, 19.15 Всячина, 19.30 Нова література в новій Польщі, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт югослав. музики, Спортові вістки, Прес. рад. денник, 21.30 „Адвокат і рожі“, авд., 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ

За оповісткии редакція не відповідає

Велике віче в Перемишлі. Заходом Повітового Народнього Комітету УНДО відбудеться у пятницю 2. грудня 1932 р. в год. 11.30 вполудне в салі „Народнього Дому“ у Перемишлі велике віче для обговорення справ: політичних, господарських, шкільного накбісциту та звіту посла д-ра В. Загайкевича. — **Повітовий Народній Комітет УНДО.**

Подяка. Невмолима доля забрала нам передчасно у найкращій силі віку найдорожчого мужа і батька Маріяна Іваницького, почтового контрольора в Ряшеві. Одинокою потіхою у нашому тяжкому горю була любов і спочуття місцевих і з околиці щирих приятелів, що ні на хвилину не покидали нас в часі двотижневої тяжкої недуги і тут в першій черзі мусимо дякувати благородним другам заточенцям, що навязавши з нами приязнь ще в Стрижеві, відтак продовжали її в Ряшеві, п. радникам Кишакевичам і о. Іванам Клюфасам, що майже ні на хвилину не відходили від постелі Покійного. Неменша подяка обом лікарям д-рові Ром. Гінцому і Павлові Боданському за запопадливу лікарську поміч, а останньому ще й за особливші заяви дружньої прислуги аж до останньої хвилини свому землякові, така сама подяка всім українцям Ряшева, особливо п. Тиханичам, д-рові Пушкареві, Молодовцям, Сандурському і Кляйнівній, також усім полякам товаришам службовим покійного, особливо Рибакам, Стасі Собківній, що не тільки відвідували хорого, але й виявили чимало прислуг. У часі похорону найбільша вдяка о. радн. Камінському за провід похоронний і о. Клюфасови за панахиду, зворушуюче прегарне слово надгробне, за участь у похоронах хорові українському з Заліся, всім українцям, що взяли гремінльну участь, товаришам Покійного, безчисленним заявам спочуття поляків Ряшева, депутації почтовців зі Стрижева, що попросту квітами і сердечними словами дали вислів свого щирого відношення до Покійного і тим, що прислали письменно свої сердечні слова — дякуємо з глибини серця, нехай Всевишній і Всещедрий Бог заплатить сторицею. — **Анна з Карпінських Іваницька, подруга, Іванна Ольга і Дарія Любомира, сироти діти.** 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФІРАНКИ зол. 8.50. колдри правд. вовна, брокати, накидки, найбільший вибір, найдешевше: **Фрайліх, Львів, Сикстуська 21.** 561—?

ФОРМИ суконь наймодніші — найпевніші — заграничні й на замовлення. Фірма **Козловська, Академічна.** 903 3—3

КОНЦИПІЄНТ знайде заняття як спільник, коли поможе зредукованому судді позичкою відчинити адвокатську канцелярію в Галичині або на Волині. Зголошення С. Карпяк, Перемишль, Ґрунвальдська 79. 912 2—3

КІМНАТА дуже тепла, з комфортом до винайму. Піскова 40, м. 1. 915 1—2

ТОРБИ ШКІЛЬНІ, течки, портфелі, гаманці поручає, направляє найдешевше Заведення Римарсько-Галянтерійне Н. Барера, Сикстуська 2. 370 ?

ХТО ПРИЇЗДИТЬ до Львова, вступає обовязково на каву і тісточка до цукорні Д. Стецькова, Миколая 7.

УМЕБЛЬОВАНА, дуже тепла, фронтова кімната до винайму. Вул. Виспянського ч. 31. 901 3—?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОСТОРОГА!
Тільки оригінальна
ЧЕКОЛЯДА
перечищуюча
Драстін-Любельський
ділає з добрим вислідом
лагідний спосіб
перечищення
ДЛЯ ДІТЕЙ
І ДОРОСЛИХ.
Препарат польський.
Чеколядка 15 сот

За місяць ПОЯВИТЬСЯ
ПОВНА ЗБІРКА ТВОРІВ
В. СТЕФАНИКА
в однім розкішнім томі з дереворитами
В. КАСІЯНА І М. БУТОВИЧА
Ціна в передплаті 20 зл.
Після появи ціна буде значно вища.
Передпл. або задаток пересилати
ДО ЦЕНТРОБАНКУ ЛЬВІВ
Ринок ч. 10
з допискою: „На твори Стефаника“.

ПЕРЕГЛЯД І ДОПОВНЕННЯ РАДІОВІДБІРНИКІВ — УСЕЛЕКТИВНЕННЯ ЛЯМПАМИ НОВИХ ТИПІВ — ЕЛЕКТРО-ДИНАМІЧНІ ГОЛОСНИКИ модель 1932-33 НАЙНОВІШОЇ КОНСТРУКЦІЇ АПАРАТИ СІТКОВІ ТА БАТЕРІЙНІ — НОВІ МОДЕЛІ ФОТОГРАФІЧНИХ АПАРАТІВ — ПОСПІШНА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ
Фото-Радіо-Палас, Львів, пл. Марійська ч. 6.
740 (Дім Шпрехера). 20—30